

สรุปหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เปลี่ยนแปลงมาจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ซึ่งกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตดี มีความสามารถแข่งขันในเวทีโลก ให้สถานศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร แต่หลักสูตรเดิมมีปัญหาหลายประการ คือ ความสับสนของผู้ปฏิบัติในสถานศึกษาซึ่งส่วนใหญ่กำหนดสาระและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังไว้มากเกินไป เกิดปัญหาหลักสูตรแน่น การวัดผลไม่สะท้อนมาตรฐาน ฯลฯ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 จัดทำขึ้นเพื่อให้เขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานระดับท้องถิ่นและสถานศึกษานำไปเป็นกรอบและทิศทางพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอน

เงื่อนไขเวลา

ปี.ศ.	ร.ต้นแบบและ ร.ที่มีความพร้อม	ร.ทั่วไป
2552	ป.1-6, ม.1, ม.4	-
2553	ป.1-6, ม.1,2 ม.4,5	ป.1-6, ม.1, ม.4
2554>>>	ทุกชั้นเรียน	ป.1-6, ม.1,2 ม.4,5
2555		ทุกชั้นเรียน

วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

หลักการ

หลักสูตรใหม่มี 6 ข้อ คือ

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชนที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

จุดมุ่งหมาย

หลักสูตรใหม่รวมเป็น 5 ข้อ คือ

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สมรรถนะของผู้เรียน

หลักสูตรใหม่เน้นให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะ 5 ประการ คือ

- ความสามารถในการสื่อสาร
- ความสามารถในการคิด
- ความสามารถในการแก้ปัญหา
- ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
- และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรเดิมไม่มีการกล่าวถึง หลักสูตรใหม่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ลักษณะอันพึงประสงค์ประกอบด้วย **รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์, ซื่อสัตย์สุจริต, มีวินัย, ใฝ่เรียนรู้, อยู่อย่างพอเพียง, มุ่งในการทำงาน, รักความเป็นไทย, มีจิตสาธารณะ**
สถานศึกษาสามารถกำหนดลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมได้

มาตรฐานการเรียนรู้

เป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้จะระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้ปฏิบัติได้มี คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการเรียนรู้มี 8 กลุ่มสาระ คือ

- ภาษาไทย
- คณิตศาสตร์
- วิทยาศาสตร์
- สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- สุขศึกษาและพลศึกษา
- ศิลปะ
- การงานและเทคโนโลยี
- ภาษาต่างประเทศ

มาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่า **ต้องการอะไร สอนอย่างไร ประเมินอย่างไร**

ตัวชี้วัด

ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้ ปฏิบัติได้ รวมทั้งลักษณะของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น ตัวชี้วัด นำไปใช้ในการกำหนดเนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ การจัดการสอน เป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับวัดผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน ตัวชี้วัดมี 2 อย่าง คือ

ตัวชี้วัดชั้นปี และตัวชี้วัดช่วงชั้น

ตัวชี้วัดชั้นปีใช้กับ ป.1-ม.3 (เป็นเป้าหมายพัฒนาผู้เรียนแต่ละชั้นปี)

ตัวชี้วัดช่วงชั้นใช้กับ ม.4- ม.6 (เป็นเป้าหมายพัฒนาผู้เรียนเฉพาะในระดับ ม. ปลาย)

รหัสกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

ว.1.1 ป.1/2 ว. หมายถึง วิทยาศาสตร์ 1.1 หมายถึง สารที่ 1

มาตรฐานข้อที่ 1

ป.1/2 หมายถึง ตัวชี้วัดชั้น ป.1 ข้อที่ 2

สาระการเรียนรู้

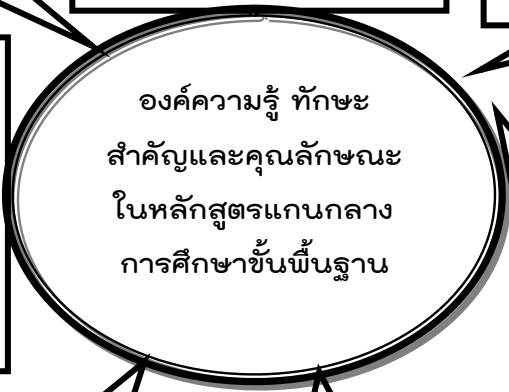
ในหลักสูตรใหม่ประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ กำหนดให้ผู้เรียนจำเป็นต้องรู้ เช่นกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

ภาษาไทย : ความรู้ ทักษะและวัฒนธรรมการใช้ ภาษา เพื่อ การสื่อสาร ความชื่นชม การเห็นคุณค่า ภูมิปัญญา ไทย และภูมิใจใน ภาษาประจำชาติ

คณิตศาสตร์ : การนำ ความรู้ทักษะและ กระบวนการทาง คณิตศาสตร์ไปใช้ในการ แก้ปัญหา การดำเนิน ชีวิต และศึกษาต่อ การมี เหตุมีผล มีเจตคติที่ดีต่อ คณิตศาสตร์ พัฒนาการคิด อย่างเป็นระบบและ สร้างสรรค์

วิทยาศาสตร์ : การนำ ความรู้และกระบวนการทาง วิทยาศาสตร์ไปใช้ในการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ และแก้ปัญหา อย่างเป็นระบบ การคิดอย่าง เป็นเหตุเป็นผล คิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และจิต วิทยาศาสตร์

ภาษาต่างประเทศ : ความรู้ทักษะ เจตคติ และ วัฒนธรรม การใช้ ภาษาต่างประเทศในการ สื่อสาร การแสวงหาความรู้ และการประกอบอาชีพ

สุขศึกษาและพลศึกษา : ความรู้ ทักษะและเจตคติใน การสร้างเสริมสุขภาพ พลานามัยของตนเองและผู้อื่น การป้องกันและปฏิบัติต่อ สิ่งต่าง ๆ ที่มีผลต่อสุขภาพ อย่างถูกวิธีและทักษะในการ ดำเนินชีวิต

การงานอาชีพและ เทคโนโลยี : ความรู้ ทักษะ และเจตคติ ในการทำงาน การจัดการ การดำรงชีวิต การประกอบ อาชีพ และการใช้เทคโนโลยี

ศิลปะ : ความรู้และทักษะใน การคิดริเริ่ม จินตนาการ สร้างสรรค์งานศิลปะ สุนทรียภาพและการเห็น คุณค่าทางศิลปะ

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

หลักสูตรใหม่กำหนดให้มี 8 กลุ่มสาระและ 67 มาตรฐาน คือ

- ภาษาไทย (มี 5 สาระ 5 มาตรฐาน)
- คณิตศาสตร์ (มี 6 สาระ 14 มาตรฐาน)
- วิทยาศาสตร์ (มี 8 สาระ 13 มาตรฐาน)
- สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (มี 5 สาระ 11 มาตรฐาน)
- สุขศึกษาและพลศึกษา (มี 5 สาระ 6 มาตรฐาน)
- ศิลปะ (มี 3 สาระ 6 มาตรฐาน)
- การงานอาชีพและเทคโนโลยี (มี 4 สาระ 4 มาตรฐาน)
- ภาษาต่างประเทศ (มี 4 สาระ 8 มาตรฐาน)

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองตามศักยภาพ เสริมให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย สร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมี 3 ลักษณะ คือ

⇒ **กิจกรรมแนะแนว**

⇒ **กิจกรรมนักเรียน**

1. กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด นักศึกษาวิชาทหาร ผู้บำเพ็ญประโยชน์
2. กิจกรรมชุมนุมหรือชมรม

⇒ **กิจกรรมพัฒนาสังคมและสาธารณะประโยชน์** (ของเดิมไม่มีกิจกรรมพัฒนาสังคมฯ)

⇒ **กิจกรรมแนะแนว** เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน ให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง ช่วยให้ผู้รู้จักและเข้าใจนักเรียน ทั้งยังช่วยเหลือเข้าใจผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน

⇒ **กิจกรรมนักเรียน** ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีวินัย เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด นักศึกษาวิชาทหาร ผู้บำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมชุมนุมหรือชมรม

⇒ **กิจกรรมพัฒนาสังคมและสาธารณะประโยชน์** เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีจิตสาธารณะ เช่นกิจกรรมอาสาพัฒนาต่างๆ

ระดับการศึกษาและการมุ่งเน้นแต่ละระดับ

จัดการศึกษาเป็น 3 ระดับ คือ

- ประถมศึกษา (6 ปี)
- มัธยมศึกษาตอนต้น (3 ปี)
- และมัธยมศึกษาตอนปลาย (3 ปี)

⇒ **ประถมศึกษา** ทั้ง 8 สาระ **เน้น** ⇨ ทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน การเขียน (ภาษาไทย) การคิดคำนวณ การคิดพื้นฐาน การติดต่อสื่อสาร กระบวนการเรียนรู้ทางสังคมและพื้นฐานการเป็นมนุษย์ **เน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการ**

⇒ **มัธยมศึกษาตอนต้น** **เน้นให้ผู้เรียนสำรวจความถนัดและความสนใจของตนเอง** มีทักษะในการคิดวิจารณ์ญาณ คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหา ทักษะในการใช้เทคโนโลยี รับผิดชอบต่อสังคม มีความภูมิใจในความเป็นไทย

⇒ **มัธยมศึกษาตอนปลาย** **เน้นความรู้และทักษะเฉพาะด้าน สนองความสามารถ และความถนัดและความสนใจ** ของผู้เรียนแต่ละคนทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพ

เวลาเรียน

⇒ **ประถมศึกษา** จัดการเรียนเป็นรายปี เรียนวันละไม่เกิน 5 ชั่วโมง

⇒ **มัธยมศึกษาตอนต้น** จัดเวลาเรียนเป็นรายภาค มีเวลาเรียนวันละไม่เกิน 6 ชั่วโมง ใช้เกณฑ์ 1 หน่วยกิตเท่ากับ 40 ชั่วโมง

⇒ **มัธยมศึกษาตอนปลาย** จัดเวลาเรียนเป็นรายภาค มีเวลาเรียนวันละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง ใช้เกณฑ์ 1 หน่วยกิตเท่ากับ 40 ชั่วโมง

*** กำหนดให้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้ง 3 กิจกรรม** ในชั้น ป.1-ม.3 ปีละ 120 ชั่วโมง และ ม.ปลาย (ม. 4-6) รวม 360 ชั่วโมง และกำหนดให้สถานศึกษาจัดสรรเวลากิจกรรมพัฒนาสังคมและสาธารณะประโยชน์ ในชั้น ป.1-ป.6 รวม 60 ชั่วโมง (ปีละ 10 ชั่วโมง) ม.ต้น 45 ชั่วโมง (ปีละ 15 ชั่วโมง) ม.ปลาย 60 ชั่วโมง (ปีละ 20 ชั่วโมง)

โครงสร้างเวลาเรียน

กลุ่มสาระการเรียนรู้/ กิจกรรม	เวลาเรียน									
	ระดับประถมศึกษา						ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น			ระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย
	ป. ๑	ป. ๒	ป. ๓	ป. ๔	ป. ๕	ป. ๖	ม. ๑	ม. ๒	ม. ๓	ม. ๔ - ๖
● กลุ่มสาระการเรียนรู้										
ภาษาไทย	๒๐ ๐	๒๐ ๐	๒๐ ๐	๑๖๐	๑๖๐	๑๖๐	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๒๔๐ (๖ นก.)
คณิตศาสตร์	๒๐ ๐	๒๐ ๐	๒๐ ๐	๑๖๐	๑๖๐	๑๖๐	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๒๔๐ (๖ นก.)
วิทยาศาสตร์	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๒๔๐ (๖ นก.)
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐ (๓ นก.)	๘๐ (๓ นก.)	๘๐ (๓ นก.)	๒๐๐ (๖ นก.)
ประวัติศาสตร์	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐
สุขศึกษาและพล ศึกษา	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐ (๒ นก.)	๘๐ (๒ นก.)	๘๐ (๒ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)
ศิลปะ	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐ (๒ นก.)	๘๐ (๒ นก.)	๘๐ (๒ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)
การงานอาชีพและ เทคโนโลยี	๔๐	๔๐	๔๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐ (๒ นก.)	๘๐ (๒ นก.)	๘๐ (๒ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)
ภาษาต่างประเทศ	๔๐	๔๐	๔๐	๘๐	๘๐	๘๐	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๒๔๐ (๖ นก.)
รวมเวลาเรียน (พื้นฐาน)	๘๔ ๐	๘๔ ๐	๘๔ ๐	๘๔ ๐	๘๔ ๐	๘๔ ๐	๘๔๐ (๒๑ นก.)	๘๔๐ (๒๑ นก.)	๘๔๐ (๒๑ นก.)	๑,๕๖๐ (๓๙ นก.)
● กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	๑๒ ๐	๑๒ ๐	๑๒ ๐	๑๒ ๐	๑๒ ๐	๑๒ ๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๓๖๐
● รายวิชา / กิจกรรมที่ สถานศึกษาจัดเพิ่มเติม ตามความพร้อมและ จุดเน้น	ปีละไม่น้อยกว่า ๔๐ ชั่วโมง						ปีละไม่น้อยกว่า ๒๐๐ ชั่วโมง			ไม่น้อยกว่า ๑,๕๖๐ ชั่วโมง
รวมเวลาเรียนทั้งหมด	ไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐ ชั่วโมง/ปี						ไม่น้อยกว่า ๑,๒๐๐ ชั่วโมง/ปี			รวม ๓ ปี ไม่น้อยกว่า ๓,๖๐๐ ชั่วโมง

การจัดการเรียนรู้

เป็นกระบวนการสำคัญนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ ผู้สอนต้องพยายามคัดสรรการเรียนรู้โดยช่วยให้ผู้เรียนเรียนผ่านสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ประกอบด้วย

1. หลักการจัดการเรียนรู้ **เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด** เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาเต็มตามศักยภาพโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และการพัฒนาสมอง เน้นให้ความรู้และคุณธรรม
2. กระบวนการเรียนรู้ ผู้สอนต้องทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ ต้องมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการปฏิบัติลงมือทำจริง และสามารถเลือกใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในการจัดการผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนพัฒนา
3. การออกแบบการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจทุกขั้นตอนแล้วพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด
4. บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน

บทบาทผู้สอน

1. ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลแล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน
2. กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนด้านความรู้และทักษะ กระบวนการ ที่เป็นความคิดรวบยอด หลักการ และความสัมพันธ์ รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์
3. ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย
4. จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้
5. จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
6. ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน
7. วิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

บทบาทของผู้เรียน

➤ กำหนดเป้าหมาย วางแผน และรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง เสาะแสวงหาความรู้ เข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อความรู้ ตั้งคำถาม คิดหาคำตอบหรือหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ ลงมือปฏิบัติจริง สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ฝึกปฏิบัติสัมพันธ์ทำงาน ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มและครู ประเมินและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

สื่อการเรียนรู้

⇒ เป็นเครื่องมือส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้
 ⇒ สื่อมีหลายประเภท สื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี สื่อขยายต่าง ๆ ในท้องถิ่น ฯลฯ ผู้สอนต้องเลือกใช้ให้เหมาะสม ผู้สอนอาจจัดทำหรือพัฒนาขึ้นมาใหม่ หรือเลือกใช้สื่อต่างๆ ที่มีอยู่รอบตัว

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ตั้งอยู่บนพื้นฐาน 2 ประการ คือ

- ประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน
- และตัดสินผลการเรียน

การประเมินตามตัวชี้วัดจะสะท้อนสมรรถนะผู้เรียน การประเมินมี 4 ระดับ คือ

- ⇒ ระดับชั้นเรียน
- ⇒ ระดับสถานศึกษา
- ⇒ ระดับเขตพื้นที่การศึกษา
- ⇒ และระดับชาติ

⇒ การประเมินในชั้นเรียนจะประเมินโดยครู ผู้เรียน เพื่อน หรือผู้ปกครองก็ได้ ต้องใช้เทคนิคประสพการณ์หลากหลายและสม่ำเสมอ เช่น การซักถาม การสังเกต การตรวจการบ้าน การใช้แบบทดสอบ ฯลฯ ในกรณีที่ผู้เรียนไม่ผ่านตัวชี้วัด ให้มีการสอนซ่อมเสริม

⇒ การประเมินระดับสถานศึกษาเป็นการประเมินรายปีหรือรายภาค
 ⇒ การประเมินระดับเขตพื้นที่ จะประเมินโดยข้อสอบมาตรฐานที่เขตพื้นที่การศึกษาจัดทำขึ้นผลการประเมินใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา

⇒ การประเมินระดับชาติ สถานศึกษาต้องจัดให้นักเรียนทุกคนที่เรียนในชั้น ป.3, ป.6, ม.3 และ ม.6 เข้ารับการประเมิน

เกณฑ์การวัดและการประเมินผลการเรียน

⇒ ผู้สอนต้องคำนึงถึงการพัฒนาผู้เรียนแต่ละคน เก็บข้อมูลสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

- ระดับประถมศึกษา ผู้เรียนต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมด
- ระดับมัธยมศึกษาผู้เรียนต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนในรายวิชานั้นๆ

⇒ ผู้เรียนทุกระดับต้องได้รับการประเมินทุกตัวชี้วัด และผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

⇒ ผู้เรียนทุกระดับต้องได้รับการตัดสินผลการเรียนทุกรายวิชา

⇒ ผู้เรียนทุกระดับต้องได้รับการประเมิน และมีผลการประเมินผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด ในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การตัดสินผลระดับประถมศึกษาจะให้ตัดสินผลการเรียนรายวิชาเป็นตัวเลข ตัวอักษร หรือร้อยละก็ได้

การตัดสินผลระดับมัธยมศึกษาให้ตัดสินผลเป็นรายวิชาใช้ตัวเลขแสดงระดับ 8 ระดับ คือ 0, 1, 1.5, 2, 2.5, 3, 3.5, 4

ทุกระดับการประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์และเขียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ให้ระดับ ดีเยี่ยม ดี และผ่าน

ทุกระดับการประเมินกิจกรรมและพัฒนาผู้เรียน ผ่าน ไม่ผ่าน

การรายงานผลการเรียน ต้องรายงานให้ผู้ปกครองทราบ เป็นระยะๆ อย่างน้อยภาคเรียนละครั้ง

เกณฑ์การจบการศึกษา

⇒ **ระดับประถมศึกษา** ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐาน และรายวิชา/กิจกรรมเพิ่มเติมตามโครงสร้างเวลาเรียนที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนด มีผลการประเมินรายวิชาพื้นฐานผ่านเกณฑ์การประเมินที่สถานศึกษากำหนด

⇒ **ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น** ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐาน และรายวิชาเพิ่มเติมไม่เกิน 81 หน่วยกิต (ขั้นต่ำสุดคือไม่น้อยกว่า 77 หน่วยกิต) โดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน 66 หน่วยกิตและเป็นรายวิชาเพิ่มเติมตามที่สถานศึกษากำหนด (ไม่น้อยกว่า 11 หน่วยกิต)

⇒ **ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย** ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐาน และรายวิชาเพิ่มเติมไม่เกิน 81 หน่วยกิต (ขั้นต่ำสุดคือไม่น้อยกว่า 77 หน่วยกิต) โดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน 41 หน่วยกิตและเป็นรายวิชาเพิ่มเติมตามที่สถานศึกษากำหนด (ขั้นต่ำสุดคือไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต)

ผู้เรียนมีผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนในระดับผ่านเกณฑ์ การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับผ่านเกณฑ์ การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

เอกสารหลักฐานการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๒๕๕๑

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ กำหนดเอกสารหลักฐานการศึกษาที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการเป็น 2 ประเภทได้แก่

- เอกสารหลักฐานการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด
- เอกสารหลักฐานการศึกษาที่สถานศึกษากำหนด

๒ เอกสารหลักฐานการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

๑. ระเบียบแสดงผลการเรียน (ปพ.๑)

เป็นเอกสารสำหรับบันทึกข้อมูลผลการเรียนของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ได้แก่ ผลการเรียนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และผลการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาจะต้องจัดทำและออกเอกสารนี้ให้ผู้เรียนเป็นรายบุคคล เมื่อผู้เรียนจบการศึกษาแต่ละระดับ หรือเมื่อผู้เรียนออกจากสถานศึกษา เพื่อใช้แสดงผลการเรียนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และใช้เป็น

หลักฐานแสดงวุฒิการศึกษาเพื่อสมัครเข้าศึกษาต่อ สมัครงานหรือขอรับสิทธิประโยชน์อื่นใดที่พึงมีพึงได้ตามวุฒิการศึกษานั้น

๒. ประกาศนียบัตร (ปว.๒)

เป็นเอกสารแสดงวุฒิการศึกษาที่มอบให้แก่ผู้จบการศึกษาภาคบังคับและผู้สำเร็จการศึกษาชั้นพื้นฐานตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ เพื่อประกาศและรับรองวุฒิการศึกษาของผู้สำเร็จการศึกษาตามวุฒิแห่งประกาศนียบัตรนั้น ประกาศนียบัตรสามารถนำไปใช้ประโยชน์ดังนี้

- ใช้เป็นหลักฐานแสดงวุฒิการศึกษา เพื่อสมัครเข้าศึกษาต่อ สมัครงานหรือขอรับสิทธิประโยชน์อื่นใดที่พึงมีพึงได้ตามวุฒิการศึกษาแห่งประกาศนียบัตรนั้น

- ตรวจสอบวุฒิทางการศึกษาของผู้เรียน

๓. แบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษา (ปว.๓)

เป็นเอกสารสำหรับอนุมัติการจบ หลักสูตรของผู้เรียนในแต่ละรุ่นการศึกษา โดยบันทึกรายชื่อและข้อมูลทางการศึกษาของผู้จบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖) ผู้จบการศึกษาภาคบังคับ (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓) และผู้จบการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖) แบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษา (ปว.๓) จัดทำเพื่อ

- ผู้บริหารสถานศึกษา อนุมัติการจบการศึกษาระดับประถมศึกษา การศึกษาภาคบังคับ และการศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้เรียน

- แสดงรายชื่อผู้จบการศึกษาระดับประถมศึกษา การศึกษาภาคบังคับและการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับการรับรองวุฒิจากกระทรวงศึกษาธิการ

- เป็นหลักฐานในการตรวจสอบ และรับรองวุฒิหรือผลการศึกษาของผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานั้นๆ

๔. เอกสารหลักฐานการศึกษาที่สถานศึกษากำหนด

ในการจัดการศึกษาสถานศึกษาจำเป็นต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนในด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลด้านความก้าวหน้าในการเรียนรู้ สถานศึกษาจึงต้องมีเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อบันทึกผลการประเมินและข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับผู้เรียน เอกสารเหล่านี้ ได้แก่ แบบบันทึกผลการเรียนประจำรายวิชา แบบรายงานประจำตัวนักเรียน ระเบียบสะสม ใบรับรองผลการเรียน และเอกสารอื่นๆ ตามที่สถานศึกษาเห็นสมควร

๑. แบบบันทึกผลการเรียนประจำรายวิชา

เป็นเอกสารที่สถานศึกษาจัดทำขึ้น เพื่อให้ผู้สอนใช้บันทึกข้อมูลการวัดและการประเมินผลการเรียนตามแผนการจัดการเรียนการสอนและประเมินผลการเรียน และใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาตัดสินผลการเรียนแต่ละรายวิชา เอกสารนี้ควรจัดทำเพื่อบันทึกข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายห้อง

เอกสารบันทึกผลการเรียนประจำรายวิชา นำไปใช้ประโยชน์ดังนี้

- ใช้เป็นเอกสารเพื่อการดำเนินงานของผู้สอนแต่ละคนในการวัดและประเมินผลการเรียนของผู้เรียนแต่ละรายวิชา รายห้อง
- ใช้เป็นหลักฐานสำหรับตรวจสอบ รายงาน และรับรองข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการและกระบวนการวัดและประเมินผลการเรียน
 - เป็นเอกสารที่ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ในการอนุมัติผลการเรียนประจำภาคเรียน / ปีการศึกษา

๒. แบบรายงานประจำตัวนักเรียน

เป็นเอกสารที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นเพื่อบันทึกข้อมูลการประเมินผลการเรียนรู้ และพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนแต่ละคนตามเกณฑ์การตัดสินการผ่านระดับชั้นของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งข้อมูลด้านอื่นๆ ของผู้เรียนทั้งที่บ้านและโรงเรียน เป็นเอกสารรายบุคคล สำหรับสื่อสารให้ผู้ปกครองของผู้เรียนแต่ละคนได้รับทราบผลการเรียนและพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนและร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

๓. ใบรับรองผลการเรียน

เป็นเอกสารที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นเพื่อรับรองสถานภาพความเป็นผู้เรียนในสถานศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่หรือรับรองผลการเรียนหรือวุฒิของผู้เรียนเป็นการชั่วคราวตามที่ผู้เรียนร้องขอ ทั้งกรณีที่ผู้เรียนกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนหรือเมื่อจบการศึกษาไปแล้วแต่กำลังรอรับหลักฐานการศึกษาระเบียบแสดงผลการเรียน เป็นต้น

ใบรับรองผลการเรียนมีอายุการใช้งานชั่วคราว โดยปกติประมาณ ๓๐ วัน ซึ่งผู้เรียนสามารถนำไปใช้เป็นหลักฐานแสดงคุณสมบัติของผู้เรียนในการสมัครเข้าศึกษาต่อ สมัครเข้าทำงาน หรือเมื่อมีกรณีอื่นใดที่ผู้เรียนแสดงคุณสมบัติเกี่ยวกับวุฒิความรู้ หรือสถานภาพการเป็นผู้เรียนของตน

๔. ระเบียบสะสม

เป็นเอกสารที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นเพื่อบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ เป็นรายบุคคลอย่างต่อเนื่อง ตลอดช่วงระยะเวลาการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๑๒ ปี ระเบียบสะสมให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการแนะแนวทางการศึกษาและการประกอบอาชีพของผู้เรียน การพัฒนาปรับปรุงบุคลิกภาพ การปรับตัวของผู้เรียน และผลการเรียน ตลอดจนรายงานกระบวนการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนระหว่างสถานศึกษากับบ้าน และใช้เป็นหลักฐานในการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้เรียนตามความเหมาะสม